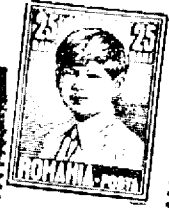

ABONAMENT

Un an 12
6 luni 6
5 luni 5

no. 121.001 Culturile
1929

Journal Nouă

Redacția str.
Românului 18.
Administrația:
Piața Avram
Iancu 7.
Arad.

Organ al Partidului Național-Liberal.

Anul VI. — N-rul 16

Apare de două ori pe lună sub conducerea unui comitet

Arad, 15 August 1929.

Apogeul unui regim dezastruos.

N'a existat nici un alt regim până astăzi care asemeni regimului Maniu, dărâmand tot cece se crease bun înainte, înlocuind peste tot forța rutinară a aparatului administrativ cu supredul imperiu al diletantismului erarhic, să ducă țara, orbește, la peire. Nu există instituție care de decenii purtând chezeșia utilității prin prudenta experimentare a atâtor ani de muncă și râvnă spre mai bine, nu este instituție de Stat care să nu fi căzut sub furia maniacă a regimului Maniu, care vede în orice instituție utilă și de progres o instituție liberală întocmai precum Don Chichote vedea în orice moară de vânt un zmeu primejdios.

Dar, se poate întreba ori cine, în schimbul acestei întreceri de a dărâma tot cece s'a creat folositor înainte, ce ne-a oferit regimul Maniu? Cu ce a venit regimul Maniu să satisfacă un întreg curent popular care își puse toată nădejdea în minciunile promisiunilor demagogice?

Ce a oferit Maniu acestei țări care acum opt luni și mai bine își puse încrederea într'ansul? Ce ne-a oferit nouă, tuturor, acela care promitea că va curge lapte și miere pe plaiurile acestei binecuvântate țări?

Ne-a oferit două duzini de miniștrii analfabeți din toate punctele de vedere, dar cari în schimb își plătesc polițele familiare din tezaurul banului public.

Ne-a oferit șase sute de parlamentari aleși ai gărzilor verzi cari își poartă titlul rușinos prin

slugarnica lașitate a demisiei în alb, dar cari în schimb încasează un miliard de lei din birurile pe cari acest regim le stoarce din sângele nostru.

A compromis stabilizarea monetară încheind împrumuturi oneroase pe spinarea țării.

A venit cu o lege Administrativă criminală merită să distrugă unitatea acestei țări.

A mărit birurile, rezultat fresc al nepriceperii cu care administrează bunul statului.

A venit cu excocheria Creditului Agricol. În sfârșit a deschis sub patronajul guvernului jocurile de noroc cari altădată — ce de-a-dere — erau oprite și în iarmaroc.

A încurajat propaganda comunistă și în general a ridicat ori ce zăgaz dând țara pradă anarhiei care pe zi ce trece își arată roadele funeste.

Măcelul dela Lupeni.

O pildă dureroasă a anarhizării vieții noastre de Stat pe care regimul Maniu o exercită prin toate organele sale, este măcelul sângeros al minerilor din Lupeni.

În speță cazul este următorul: O parte din muncitorii mineri din Lupeni au intrat în grevă cerând sporirea salariilor.

Până aci nimic anormal, greva fiind o cale legală și mult uzitată pentru satisfacerea revendicărilor muncitorești.

Acolo însă, unde se dovedește mâna criminală a guvernului, este propaganda deșantată a oamenilor regimului printre acești muncitori cari — e bine s'o

știm — au depus jurământul național-tărănesc la Aiba Iulia, îndemându-i să ia uzinele cu asalt fiind asigurați că armata — din ordinul guvernului — nu va trage.

Și atunci când greva degenerase în sabotaj, germenul anarhiei comuniste începea să încolțească în întreaga vale a Jiului iar soldații erau bombardati cu pietre și răniți cu cuțite, prefectul Rozvan dădu ordin să tragă.

Ne întoarcem față de cei 24 morți și 85 răniți victime ale guvernului Maniu și ne întrebăm cine va trage consecințele acestei crime?

Conflictul din guvern.

Ministrul muncii Răducanu sub care fotoliul ministerial se clatină de multă vreme, a făcut o anchetă la Lupeni și cum era și natural l-a scos vinovat pe exponentul dlui Vaida pe prefectul Rozvan. Ardelenii din guvern sunt însă de altă părere. În deosebi dl Vaida susține că Ministrul Muncii are răspunderea celor întâmplate, căci aceste tulburări sau „incidente locale” cum a fost botezată această crimă, și-au avut prologul în lunile trecute și totuși nu s'a luat nici o măsură.

D. I. Răducanu a reclamat dlui Maniu destituirea imediată a prefectului Rozvan, declarând că în cazul când nu-i va fi satisfăcută cererea va demisiona din guvern.

D. Maniu care știe că prefectul de Hunedoara a lucrat sub ordinele sale, șovăie să satisfacă pe ministrul muncii, cece accentuează conflictul din sânul guver-

nului.

Protecția de care se bucură la centru prefectul Rozvan — care are doi frați scriși Razvany; unul e notoriu comunist militant la Oradea-Mare, celălalt e iridentist maghiar consacrat în Ungaria — se datorește meritului netăgăduit de a fi îndemnat pe comuniști la Aiba-Iulia și de a fi abilul regișor al organizării cetelor de „vojnici” din Hunedoara.

Se pare că fiind în ajunul remanierii conflictul din guvern va lua o serioasă întorsătură.

Di dr N. Lupu întreat asupra măcelului din Lupeni a declarat: „Morții din Valea Jiului vor rămâne o pată veșnică pentru „guvernul-democrat” național-tărănist. Creiază în Valea Jiului o situație neprielnică producției iar în străinătate o reputație pe care țara nu o merită, după cum ea, biata, nu merită acest guvern de imbecil.”

Afacerea Barbu Ionescu.

Măcelul dela Lupeni a fost parcă inadins pus la care să întunece o strevezie afacere de pasaport pentru aducerea în țară a faimosului excroc Barbu Ionescu Leibovici.

După cum era și natural, guvernul dlui Maniu care mai eri conspira în umbră răsturnarea așezământului nostru constituțional și readucerea nevrednicului prinț Carol și al protectorului său Barbu Ionescu Leibovici, nu putea fi străin de această afacere.

Senatorul Staicu, vicepreședintele Maturului Corp a pus la cale

Pentru Neam și pentru Lege

Fragmente din discursul părintelui fost senator Dr. Gh. Ciuhandu

Din toate cazurile nenumărate de acest fel, pe care le-am denunțat la fel și fel de autorități românești, am ajuns să vedem aplicându-se sancțiuni justitiare unui singur predicator baptist, Ioan Popovici dela Petriș.

Ce să mai zicem apoi, dacă unor atari elemente li s'au dat voie, de către unele autorități, ca ei să facă și catehizare tinerilor din părinți baptiști? Cateheți fără nici o pregătire, fărăni analfabeți mai de multe ori.

În cursul propagandei lor, baptiștii, deși sunt numai „asociație religioasă” totuși au făcut uz — în corespondența și sigiliile lor, precum și în propaganda orală și prin inscripțiile de pe casele lor de rugăciune — de titulatura de: „Biserică”, „credincioși”, „cult”, etc.

Ministerul Cultelor, prin ordinul său No. 43.023 din 1926, le-a interzis de a face uz de titulatura de „comunitate bisericească baptistă”, nefiind ei

cult sau biserică, ci să-și zică: „asociație religioasă baptistă”, în corespondența lor, în sigiliile lor și pe frontispiciul caselor de rugăciune. Dar ordinul acesta al Ministerului, n'a fost respectat, inscripțiile pe capștile lor au rămas, în multe locuri același, drept dovadă de anarhia baptistă care nu ține seamă de ordinele factorilor vieții publice politice.

Mai mult chiar: Ordinele ministeriale opreau orice demonstrații și provocări din partea baptiștilor, și mai ales se oprea propaganda lor. Ce se întâmplă însă? În județul Aradului, de pildă, și-au constituit 11 fanfare, cu cari mergeau în procesiune din sat în sat, la îndeplinirea unor acte religioase de ale lor. Subprefectura județului Arad, încă în 1925, prin ordinul său No. 4274 din 1925, s'a simțit îndatorată să dea ordin de suprimare a acestor colindări cu fanfară, mai ales că și deciziunea No. 5.734 din

1925 a Ministerului Cultelor interzicea orice acte, cari ar putea aduce vre-o jignire bisericilor recunoscute sau ar constitui demonstrațiuni împotriva acestora.

Dar în zădar. Urmând provocările și demonstrațiile, am solicitat măsuri repețite la Ministerul Cultelor și de Interne, dar n'am primit nici măcar răspunsuri. Astfel, anarhia sectară și-a făcut calea înainte și mai are obrazul să se valte, în străinătate de persecuției.

Cu demonstrațiile lor, baptiștii au mers așa de departe, încât, de exemplu, în anul trecut, cu prilejul morții unui copil al baptismului Mihai Belc din Acina (județul Arad) s'au adunat la înmormântare baptiștii din toate satele apropiate și fiind ziua de 2 lunie — deodată cu ziua Eroilor — au ținut serviciul înmormântării copilului până la ora 6 seara.

Propaganda sectară deslănțuită în asemenea condiții de absență a orcăror îngrădiri din afară, ni-a furat multe suflete cari nici nu făcuseră vre-o declarație de trecere dela noi, cum cereau legile în vigoare și azi. Așa putea să citez mai multe cazuri, în cari am

cerut, de multe ori și numai în zădar, deosebitelor autorități, să suprimacest furt de suflete. Metodel acestor amăgiri, setea din a atrage prin făgăduința de ajutorare pentru cei adunați sau prin botez baptist aplicat unor persoane minore, care nu întruneau condițiile legale pentru a putea face treceri.

Ministerul Cultelor, prin ordinul său No. 16.780 din 1927, pune în vedere șefului baptist dela Arad desființarea organizației lor, dacă vor mai continua cu asemenea abuzuri. Și, credeți, că „șeful” s'a supus?

În cazul unui tânăr ortodox, Pentru Trutia din Curtici, botezat fără temeiul legal la baptiști, am purtat corespondență lungă cu două Miniștere, al Cultelor și Instrucțiunii, pentru a scăpa printr'o decizie a tribunalului.

Am denunțat Ministerul Cultelor și un caz dela Curtici, unde o femeie, care nu trecuse la baptiști, a fost îngropată de aceștia fără a avea un drept. Cazul s'a anchetat și dovedit întocmai, dar sancțiunile au rămas.

Rămăși aproape întotdeauna pe jos cu reclamațiile împotriva acestor tulburători ai ordinii, am cerut într'un

pe un tânăr Dospinescu să scoată cu acte false acest pașaport.

Întâmplarea a vrut ca afacerea să încapă pe mâna poliției care a arestat pe exponentul guvernului, senatorul Staicu.

Afacerea devine cu atât mai interesantă adăugând că la perchezițiunea corporală exercitată asupra senatorului Staicu s'au găsit două scrisori compromițătoare atât pentru Staicu care se dovedea că primește un comision de șase milioane lei pentru pașaport cât și pentru guvern. Aceste două scrisori însă — e explicabil — au dispărut după ce dosarul în chestiune a fost „cercețat” de... d-l Valda.

Senatorul Staicu a fost arestat pentru fals în acte publice și tot numai pentru acest fapt s'a pornit acțiune publică împotriva sa.

Or guvernul privi sustragerea celor două scrisori a reușit să decoloreze afacerea de orice nuanță politică, ori care ar fi fost această nuanță.

De aceea vom conchide și noi ca întreaga opinie publică conștientă a acestei țări că:

1. „Guvernul Maniu este complice cu Moritz Leibovici, în încercarea acestuia de a readuce în țară pe ex-principele Carol”.

2. „În compoziția cabinetului Maniu există un ministru care înainte de a lua portofoliul a fost avocatul escrocului dela Londra, iar azi este protectorul lui.”

3. „Că un astfel de guvern nu are autoritatea morală de a mai conduce destinele Statului Român.” Aurelian.

Selecțiunea Maghiară.

Splendid dintr'un ziar de dimineață acest interesant articol scris de Georges Blachon în „L'Europe” în anul 1889.

„Franța este fără îndoială singura țară din lume unde se mai întâlnesc aceia ce se cheamă maghiarofili. Această particularitate se datorește, evident, ignoranței legendare a comatrioților noștri și a pedagogii oficiale franceze pentru tot ce privește situațiunea interioară a țărilor streine. În afară de Franța singurul popor care ar avea orecari motive să profeseze sentimente maghiarofile, germanii din Austria, n'au decât un dispreț abia prefăcut pentru asiaticul trib, pe care hazardul istoriei l'a legat soartei sale politice.

De când înțelegerea Pestei cu Berlin, nu mai e pentru nimeni un obiect de mister, simpatiile franceze pentru maghiarism s'au răcit simțitor. Dar în fond, legenda creiată în 1848 în profitul oligarhiei asupritoare și parazită a Maghiarilor, are în Franța fideli numeroși.

„De bună seamă, zic aceștia din urmă, ne-am înșelat asupra liberalismului maghiarilor și adevăratelor lor sentimente față de Franța; dar ce popor interesant! Ce notă originală aduce în concertul civilizației europene! Ce minunate și deosebite daruri posedă! Ce mari oameni a produs;

Ce articole bine scrise în revistele savante ale lumii a știut să inspire!

O întreagă coterie și mai multe generații de profesori, fii și gineri ai profesorilor, au fost hrăniți de aceasta admirabilă pentru Maghiarii

La urma urmei ce ne importă popoarele oprimate cari nu inspiră nici un articol strălucit? Este regretabil că sunt absorbiți, cu toate insuportabilele aspirații la independență, de cuceritori așa de simpatici ca maghiarii, așa de remarcabili prin aptitudinile și geniul lor?

Așa se exprimă sau aproape, ultimii maghiarofili francezi, îndrăgind iluzia lor, iritați de atâtea supărătoare dări de gol.

Ne este penibil să le urmărim iluzia până în ultimele sale retranșamente, și săi tăiem aripile.

Dar adevărul înaintea tuturor! Iluzia lor născută dintr'o serie de imposturi, trebuie să plară ca toate celelalte; apoi, nu e oare o faptă bună să distrugi orice legendă, care tinde să facă interesanți niște spoliatori și paraziți, făcând să se uite victimele lor?

Ceace ne propunem se demonstrăm e că reputația pe care Maghiarii o datoresc minunatelor

daruri naturale, se bazează pe un sistem de uzurpări. Pantheonul maghiar nu este maghiar; legenda ce s'a stabilit este falsă. Selecțiunea maghiară s'a operat în străini.

Să trecem în revistă toate marile nume ale istoriei cari de obicei se citează ca exemple ale fecundității și puterii geniului maghiar.

Nagy Lajos pe care ungerii îl consideră ca primul lor mare rege era un francez, Louis I (l'Angenvin de Naples) zis Louis cel mare.

Ioan Hunyade guvernator al Transilvaniei și fiul său Mathias Corvin erau Români din comitatul românesc Hunedoara.

Zrinyi, gloriosul erou dela Szigeth, de care maghiarii sunt așa de mândri, era un slav croat și se numea Zimski (Subic).

Rakocsy, era Român cu numele Racuciu. Aria faimosului mars este de inspirație română.

Asiaticii veniți din Altai cu două sau trei sute de termeni monosilabici ca întreg bagaj artistic și literar n'au avut niciodată cea mai mică inspirație muzicală.

Liszt marele pianist unger era german.

Sosim la oamenii mării perioade de la 1848 cari au contribuit atât la legenda înfloririi maghiare.

Kossuth fiu din tată și mamă Slovac, e un slav renegat. În slovacă Kossuth înseamnă Cerb.

(Între cei 13 martiri ai vitejiei maghiare nu este nici un unger; chiar despre frații Görgey se susține că sunt șvabi din Scepuș. N. R.)

Petoefii Sándor, pe care savantul Saint-René Taillander și Revue de Deux-Mondes (1 Oct. 1885) și toată pedagogia oficială franceză l'au celebrat ca mare poet maghiar, confirmând astfel judecata lui Voeroesmarty care-i spunea lui însuși în 1844 „Ești cel dintâi poet al Ungariei”, ei bine, Petoefi era Sârb cu numele adevărat Petrovich Alexander Generalul, Dembinski era Sârb.

Aulich, Lahmer, Pottenberg, Leininger, Sweidel erau germani.

Damianitsch era sârb Kneitsch deasemenea.

Bem era polonez. Toată floarea militară de la 1848, afară

de Györgyei(?) care pierdu lupta dela Vilagoș, nu era maghiară.

Deak Ferenc al căru nume era sobrichetul, se numea în realitate Pescariu. Era român și veni la Budapesta la 23 de ani ca student; acolo fu ales deputat și din cauza tinerei sale vârste i se zise studentul-Deak. Astfel maghiarizat se făcu din el Ințeleptul națiunii maghiare. Contele Teleki era Transilvănean de rasă română ca de altfel toți aristocrații maghiari din Transilvania precum a declarat o însuși istoricul unger Keményl.

Toldy marele istorograf al literaturii maghiare era german din Budapesta și se numea Schoedelkopi.

Cei doi Hunfaloy istoriografi și etnografi se numesc Hunsdverfer și sunt germani.

Romancierul Jokai M. e evreu; tot așa deputații Helfy și Iranyi și o mulțime alții.

Andrássy e cunoscut ca fiind țigan.

Kalnoky marele cancelar austriac. deși era în aparență maghiar, nu știa un cuvânt ungereste.

Munkacsy e un izraelit cu numele Leiba născut la Munkacs, sat în Ungaria de sus. Acest simpatic laureat al expoziției Universale, să nu o uităm a fost acel care a refuzat să protesteze cu o mulțime din compatrioții săi stabiliți la Paris, contra insultelor aduse Franței în plin parlament la Pesta de Tisza cu ocazia centenarului din 1889.

(Credem că e interesant de amintit că familia conților Apponyi este germană și se cheamă în realitate Peech. Familia Bethlen care se trage din Transilvania din Bethlen și Iktar, este de origină șvabească, dovadă că Bethlen cel ce a fost cancelar al Transilvaniei sub Apafi avea numele de botez încă german Wolfgangus.

Apafii sunt de origine română și se trag din comitele românesc Apa.

Vestitul Kinissi Pál idolul ungerilor se numea în realitate Paul Chinezul. Doczy Péter se numea Petru Dușu.

Familia nobiliară Báthory e de origină streină. Dóssa Gheorghe căpitanul curuților era român și se numea Dogea Gheorghe.

caz dat, la Talpoș din județul Aradului, o anchetă, ce s'a și încuvințat din partea Ministerului Cultelor și s'a ținut în luna Septemvrie anul 1927. La Talpoș, un vechi centru baptist, unde nu avem de o vreme preot în loc, baptilismul a fost de o temeritate nemișcomentată. Insultarea Bisericii Ortodoxe și violarea drepturilor ei de jurisdicție, precum și călcarea în picioare a tuturor dispozițiilor dela autorități cu privire la baptilști, formau un lanț neîntrerupt.

Astfel, pentru a pomeni numai despre abaterile mai recente, trebuie să o spun, că cu abatere dela legile și ordonanțele în vigoare, s'a ținut la Talpoș, în 5 Septemvrie 1929, un botez când au fost botezați baptilști zece ortodocși cari nu făcuseră declarație de trecere. Botezătorul, venit din altă comună era predicatorul Macskás Iános. Era de față tot atunci, Lucașa Serenoff dela Brăila, iar seara, la adunare, le-a vorbit Dan Ioan din Cluj, despre torturile aplicate baptilștilor din Târgul-Mureș. În Ianuarie 1927, predicatorul Gh. Roman, dela Talpoș, ne-a insultat Biserica și practica Sfințel Aghiazme,

pentru care lucru a fost deferit tribunalului; dar bun e Dumnezeu, dacă va fi pedepsit, de oarece nici alte denunțuri de acest fel n'au avut rezultat.

Destul că la 16 Septemvrie 1927, delegatul Ministerului Cultelor, d-l Nicolae Vlădescu și-a făcut la Talpoș ancheta, asistat de preotul misionar al eparhiei Aradului.

Nu vă voi obosi cu citirea procesului verbal, ci mă mărginesc să citesc numai raportul rezumativ al preotului misionar către episcopie, de cuprinsul următor:

„Prea Sfințite Domnule Episcop, Venerat Consiliu Eparhial,

„La ordinul Ven. Consiliu Eparhial No. 4.688 din 1927, referitor la anchetarea abuzurilor sectarilor baptilști din Talpoș, pe lângă restituirea dosarului, îmi iau voie a înainta următorul raport.

„Ancheta s'a efectuat de către d-l Nicolae Vlădescu, Inspector general în Ministerul Cultelor și Artelor, în ziua de 16 Septemvrie a. c. în comuna Talpoș, fiind prezent și subscrisul. Despre cele constatate s'a dressat procesul verbal în două exemplare, dintre care unul îl

alătur cu dosarul, împreună cu una copie autentificată.

„Materialul anchetei fiind pregătit înaintea, grupat și dovedit cu acte, toate învinuirile ridicate s'au dovedit și toate abuzurile au fost recunoscute de cei 3 predicatori baptilști, de Gheorghe Roman, Ștefan Petre și Ioan Olcean.

„S'a dovedit, că membrii asociației baptiliste nu respectă legile și ordonanțele în vigoare.

I. S'a constatat că, nesocotind legea trecerilor confesionale, baptilștii au trecut în tabloul membrilor asociației baptiliste 188 copii ortodocși. 2. Au primit și „botezat” după ritul baptilist 31 persoane sub 18 ani, 3. Au botezat, la 18 August a. c., 9 persoane fără să fi făcut trecere legală, deși aveau vârsta recerută; 4. au cuprins în numărul baptilștilor 55 copii ortodocși, ca născuți baptilști; 5. au cuprins în numărul baptilștilor 2 persoane majore, cari nu au făcut și nu fac parte dintre baptilști.

Toate aceste cazuri au fost dovedite și recunoscute de predicatorii baptilști, iar tablourile nominale ale respectivilor s'au predat d-lui Inspector gene-

ral, care le-a verificat și alăturat la dosarul înaintat înaltului Minister. Astfel s'a constatat, că baptilștii au trecut dintre ortodocși, în numărul baptilștilor, 283 suflete.

II. Ioan Vidican a dat o declarație, prin care recunoaște că a fost împiedicat de baptilști, membri ai familiei, a-și boteza fiul de 5 ani, care a fost însă „binecuvântat” în adunare și în urmă a fost silit să treacă la baptilști și el sub amenințarea, că fiind ginere, altfel va fi scos din casă.

III. S'a dovedit, că membrii asociației baptiliste s'au ingerat în sfera de activitate a preotului ortodox, înmormântând după ritul baptilist 3 ortodocși.

IV. Au silit conștiința unui muribund, impunându-i o declarație pe patul de moarte, că vrea să se înmormânta după ritul baptilist. S'a constatat decl. că el terorizează pe ortodocși.

V. Au refuzat să se conformeze ordinilor superioare administrative, călcând ordinul prefecturii Arad No. 30.664 din 3 Decemvrie 1926, referitor la întrebunțarea fanfarei la înmormântări și botezuri.

Bocskai Ștefan principele Transilvaniei era de origine polonă și se numea *Bochka*.

Familia nobiliară *Banfii* este amintită sub numele *Buzard*. De altfel această familie se țage din conții *Hahold de Orlamunda*.

Familia *Batthyány* e de origine croată. etc. etc. N R)

Printre principalii jurnaliști unguri contemporani nu se află nici un maghiar.

Kaas Ivor este Suedez. *Asboth* — englez. *Fala* directorul lui *Pesther Lloyd* e un izraelit. Satiricul *Agai* dela „*Boscqem Ianko*” deasemeni. În învățământul public oamenii cei mai de seamă sunt: *Wencsel* ceh, *Hofman* german, *Lachossek* slovak, *Pulsky* junior e polonez, *Taan* marele chimist e bavarez.

Să amintim în treacăt că *E-tiene Horvath* celebrul autor ce a meritat în Ungaria supranumele de *restaurator al literelor* este după cum îl indică numele Croat și că actualul șef al criticii literare *Sass Karoly*, este sas! (De asemeni *Herceg Ferenc* cunoscutul scriitor este șvab și îl chiamă *Herczog*; marele dramaturg și ziarist iridentist *Racoși Victor* precum și fratele său *Racoși Eugen* sunt nemți și se chiamă în realitate *Krebs*. *Mólnár Ferenc* cunoscutul autor de teatru e evreu. N. R.)

În rezumat dela *Attila* n'a mai fost decât un singur mare maghiar, *Tissa* (se pare însă că nici acesta n'a fost ungar deoarece protopărintele familiei care este originară din Ineu era un anume *George Diaconul de T.* N. R.)

Și regulă generală, oricând un merit excepțional sau acțiuni remarcabile sunt atribuite unui maghiar, de istoriografii oficiali, trebuie să nu te încrezi și să verifici: totdeauna vei găsi *streinul*.

Rassa maghiară este esențialmente parazită!

Din punct de vedere artistic și literar, gloria sa e absolut uzurpată. Operele sale au fost concepute și realizate de creiere române, slave, sau germane. Statul maghiar a voit să-și permită luxul unei Academii. Dar limba acestei Academii, limba în care sunt redactate, imprimate și publicate documentele sale este cea *Germană*.

De altfel limba ungurească actuală se compune pentru trei sferturi ale vocabularului din cuvinte slave.

Din punct de vedere politic și militar, istoria *pseudo-poporului* maghiar a fost făcută din renegați români și slavi. Toți revoltații, toți nemulțumiții, toți ambițioșii turbulenți ai liniștitelor țări slave și române s'au servit rând pe rând de elementul maghiar, precum Germanii se servesc azi ca de un instrument politic.

De s'ar suprima din istoria politică a Maghiarilor acest instigator și agitator streini n'ar rămâne nimic; la fel s'ar întâmpla cu istoria lor literară dacă s'ar suprima termenii slavi și operele marilor oameni streini. Prin ei înșiși Maghiarii n'ar putea să existe, precum nu există!

Ca să spunem adevărul, ei știu prea bine asta și disperează privind vanitatea și nebunia pretenției lor de a absorbi popoarele a căror *paraziți* sunt și a căror substanță a fost întotdeauna sursa lor sursă de vitalitate.

Dar calculele politice germane și imbecilitatea legendei franceze îi susține în această pretenție și vor pune totul în contribuție ca să întârzie bancnota inevitabilă.

Sistemul adoptat de obligația maghiară, independent de măsurile vexante și tiranice pe care nu încetăm a le semna, pentru a absorbi populațiile pe spinarea cărora trăește și fără de care n'ar putea să subsiste, este mai întâi de a le înăbuși graiul. Când turiștii francezi merg la Pesta li duc la teatru, li se dă banchete copioase de hârtie poleită și asigurați că în urma acestei flatări a unității lor franceze, nu vor mai merge să parcurgă cu adevărați turiști toată țara ungară, unde spre marea lor mirare ar constata peste tot ura maghiarului, a tiranului, dar deasemeni că în nici o parte afară de câte-va centre foarte puțin numeroase, nu există populație maghiară. Și astfel legenda se menține și se fortifică!

În al doilea loc, marea afacere a guvernului dela Pesta este de a maghiariza din punct de vedere administrativ tot ceace li stă în putere. Jurnalele slave de acum doi ani au semnalat răpiri de copii slovaci dela familiile lor sub motiv de caritate și transportați

cu trenuri întregi în Ungaria de jos, spre a fi desbotezați, maghiarizați și încorporați familiilor maghiare lipsite de brațe de muncă.

Guvernul imaginase acum câțiva timp să impue o redevență de 5 florini ungarilor ce ar voi să devie posesori ai calității de maghiari, sperând să atragă prin modicitatea acestui tarif. Dar nimeni nu estimează că o astfel de cinste valorează un preț așa de ridicat.

Atunci tariful fu scăzut la cincizeci de creițari. Dar numărul acestor patrioți rămase mult sub speranțe. Astăzi e deajuns o simplă declarație și o operație care constă a maghiariza numele ca să ai calitatea de maghiar. Cu alte cuvinte dacă te numești *Kohn* e suficient să devii *Kuni* sau *Kunai* etc. etc.

Onoarea maghiarizării devenind gratuită, o mulțime de israeliți ținură să profite. Monitorul Oficial din Budapesta „*Budapesti Kozlony*” al cărui director *Solomon Ferenc* este, între paranteze un român din Deva, înregistrează în fiecare zi, o listă nesfârșită de astfel de patrioți grațiuți.

Dar de 22 de ani, de când s'a deschis seria patrioților, nici-un singur român n'a primit să-și schimbe numele. Doar doi funcționari au fost constrânși sub pedeapsa de a-și pierde pâinea să se lase botezați maghiari din oficiu.

Să-i cităm pentru curiozitatea faptului: sunt domni *Imbrian* și *Crăciun* din Banat, cari au primit prin telegramă oficială ordinul de a se numi primul *Imbrai* celalt *Karacsony*. Românii au continuat să justifice această observație a lui *Bonfinius* istoriograful lui *Matei Corvin*. „Non tantum pro vitae quantum pro linguae incolumitate pugnare vi debantur”!

În definitiv pe când *Pulscki* striga:

— Nu mai sunt maghiari — I se înșela.

Căci listele publicate de Monitorul Oficial din Pesta probează că atâta vreme cât vor exista *Israelii* vor fi și maghiari.

Probabil că un israelit va purta ultima cismă ungurească.

Georges Blachon.

Roadele funeste ale politicii guvernului.

Gălăgia regimului de azi, merge la scadență. Roadele politicii economice a guvernului Maniu, apar în toată trista lor realitate. Era firesc să ajungem la stările de azi, după zece ani de demagogie deșantată și după aproape un an de anarhie și de risipă.

Incompetența democrației integrale, oscilează între risipă și ruină. Când conducătorii unei țări dau dovezi așa de strălucite de ignoranță și neputință, ce se mai poate pretinde mulțimei flămânde și fărâșimei înșelate?

Prestație... politică.

Dar să dăm două fapte, care ilustrează și ele, îndestul, atâtea ilustre personajii guvernamentale. O scurte cetire apărută, mai exact strecurată, în ziare anunță că s'a lăsat comitetelor și consiliilor județene dreptul de a scuti de prestațiile în restanță.

Simplu și democratic.

Pe când șoselele s'au ruinat, — cea dela București la Pitești și cea dela București la Ploiești constituiesc o rușine națională — prefecții regimului pot scuti pe sprânceană, pe sătenii, de o obligație cetățenească, de un serviciu pentru care erau scutiți de impozit.

Cât pierde țara și cât păgubesc drumurile depe urma acestei isprăvi de pură demagogie, sunt lucruri care nu interesează pe tovarășii de guvernare ai d-lui Maniu.

Excedentele d-lui Madgearu....

Un alt fapt de o exactitate riguroasă, și controlată este cel referitor la prosperitatea, la progresul care se revarsă asupra României de când acest valoros demagog conduce... destinele economice ale României.

Pe cele șase luni ale anului 1929 s'au importat în România produse străine de 14 miliarde și un sfert. Am exportat în același interval 10 miliarde.

După zece luni de încercare a valorilor demagogice, țara se alege cu un deficit de patru miliarde, al balanței comerciale, în afară de atâtea alte miliarde care constituiesc imensul gol bugetar al guvernului Maniu. O.

VI. Au călcat ordinul Ministerului Cultelor No. 5734 din 1925 numindu-se demonstrativ „biserică baptistă” și nu asociație. Răspunsul ofensător al predicatorului Ion Popa din Arad către oficiu parohial din Talpoș în chestiunea aceasta s'a predat inspectorului general.

VII. Au refuzat a scoate din sigil numirea de „comunitate biserică”, refuzând executarea ordinului ministerial No. 43023 din 926

VIII. Membrii asociației baptiste au autorizat ei pe cine să predice în adunare; au predicat străini și de localitate și de neam, predicând ungurește, nerespectând ordinul ministerial No. 43244 din 926

IX. Au primit predicatori străini, au primit și pe Ioan Popa din Arad, deși au avut ordin în privința aceasta, au primit și botezat baptiști din alte localități.

X. Au batjocorit cultul ortodox și pe preoții lui, aducând sfintei Biserici ortodoxe hule neîngăduite, călcând fățiș ord. No. 16.168 al Corpului de Armată din Sibiu.

XI. Au agitat contra Statului, că vrea

să-i scoată pe baptiștii și să-i trimită în China.

XII. Au agitat contra autorităților, afirmând că baptiștii au fost torturați de autorități în Târgu-Mureș. Au nesocotit toate ordinațiunile și au nesocotit fățiș toate dispozițiile autorităților locale.

S'a constatat apoi, că jandmeria nu-și face datoria, ba i-a încurajat chiar, în cât inspectorul general s'a văzut silit a dojeni pe șeful postului de jandarmi plutonierul Ștefan Iovița.

Constatându-se atâtea abuzuri d. inspector general a afirmat, că este cazul pentru a închide adunarea baptistă din Talpoș, celace va și propune înaltului Minister.

Țin să costat, că acest raport al preotului misionar Tr. Cibian e în perfect acord cu cele constatate cu prilejul anchetei. și atunci avem dovada cea mai plauzibilă, că stăm — în cât privește atitudinea baptiștilor — în fața celei mai îndrăznețe bății de joc la adresa autorităților, a legilor și ordonanțelor românești, precum și a ordinii sociale din acest Stat.

Dece s'a ajuns la acest rezultat și

de ce această anarhie prinde succesiv consistență tot mai pronunțată? Pentru că baptiștii au fost lăsați la largul lor, să ne batjocorească, în lipsa unor sancțiuni, și pentru propria slăbiciune a autorităților noastre! În cazul dat dela Talpoș, de asemeni, nici până azi nu s'a mai făcut nimic, deși episcopia a solicitat cuvenita reglementare, ceia ce ar fi fost să și urmeze, suprimând aceea comunitate baptistă.

Ei, dar, neaplicându-li-se baptiștilor nici un fel de sancțiuni, ne-am trezit cu alte îndrăzneții vinovate ale lor. Asa de pildă, la Paștele din 1926, în comuna Bonțești (jud. Arad) a avut loc o formală revoltă a baptiștilor adunați din mai multe sate, cari i-au desarmat pe plutonierul de jandarmi, pentru că încercase să-i legitimizeze pe baptiștii asistenți din alte părți. Plutonierul dezarmat, a fost dus la primărie; acolo baptiștii au luat proces verbal cu dânsul, că-l așteaptă să se desintereseze de intrunirile lor pe viitor, și numai sub această condiție i-au restituit arma.

Am denunțat cazul la Ministerul Cultelor, de Război și de Interne, cerând-

le măsuri pentru suprimarea anarhiei. Dar — iarăși în zadar.

Dintr'o înștiințare ce o avem dela divizia I-a cavalerie, cu data de 24 Aprilie 1927, rezultă că dosarul se afla și atunci în curs de instrucție și cu toată probabilitatea, va fi căzut sub prevederile amnestiei.

Iată, d-lor Senatori, în fața cărora stăm suntem puși prin desmățul propagandei baptiste, care de atâtea ori ne-a calomniat în largul lumii, în vreme ce locul celor mai mulți dintre ei ar fi trebuit să fie închisoarea. Dar așa-i: noi nu i-am reglementat pe ei cu temel, iar urmarea este că ei ne denunță lumii fără temel!

Țin să vă mai înfățișez încă o latură a chestiunii baptiste, și anume latura financiară.

Pe teritoriul eparhiei Abrudului există astăzi mai multe capişti baptiste, dintre cari 14 la număr — toate acestea afară de două — sunt în județul Aradului și toate sunt scrise în cartea funduară ca proprietate a comunității baptiste din Budapesta, încă de mai înainte de România-Mare.

După preluarea imperiului de către

BULETIN EXTERN.

Conferința dela Haga.

Georges Bienaimé scrie în „Victorie”, că încă din prima zi a deliberărilor la Haga s'a produs un sentiment de „malaise”, care provine din faptul că apetitele Germaniei se afirmă cu o aroganță din ce în ce mai mare. Fiecare înțelege, într'adevăr, că Germania tinde să-și realiepească Renania, Sarra și Pomerania, dacă nu și statele baltice și să-și recapete vechiul prestigiu a cărei încarnare completă era personalitatea teatrală al lui Wilhelm al II'.

Că Germania caută să ajungă la asta — este lucru foarte nemțesc. Dar n'are să tindă Germania spre situații care-i diminuează prestigiul internațional și-i micșorează teritoriul pe care trăiește. Nimic, niciodată, nu s'a împăcat cu o situație în care se găsește. Cât de bună ar fi ea. Ce să ne mirăm că Germania, arogant sau cucernic, brutal sau insinuant, cu pumnul blindat sau verbul elocvent, tinde să iasă dintr'o situație ca să intre într'alta, în care ea s'ar simți bine.

Vinovații de asta sunt aliații. Și această vină a lor — vină față de pacea internațională și eternă — se vede astăzi la Conferința lor dela Haga. Dar e puțin când spun că e numai o vină față de pacea lumii. Conferința dela Haga tinde să se transforme în cel mai grandios scandal diplomatico-financiar pe care l'a cunoscut vreodată omenirea. În numărul viitor voi examina urmările politice ale unei formule de pace — planul Young e doar o soluție de împăcare a foștilor combatanți, pe un domeniu de conturi curente. Să arăt de ce Conferința dela Haga nu va izbuti. Întâi, fiindcă: planul Young e o generalitate, în care nu se cuprind parțial, pentru a fi satisfăcute, pretențiunile (natural, foarte legitime) ale niciunul stat creditor al Germaniei. Planul Young este o formulă americană, care satisface în *pleno* numai interesele creditorului universal: Statele Unite ale Americii.

Față de această generalitate,

sau, mai bine zis, înlăuntrul ei, pretențiunile creditorilor Germaniei, — creditor, cari, la rândul lor, sunt debitor ai Americii, — sunt în inarmonizabile între ele. Fiecare stat cere din reparațiunile germane atât cât trebuie ca să devină oponent, advers, și poate chiar și dușmani. Această „dușmănie financiară” va mânca capul Conferinței de la Haga. Iată acum ce cere fiecare în parte:

Belgia. Planul Young e acceptat în întregime. Dar: (vedeți că există un „dar”, care strică toată afacerea), Banca Internațională a Reparațiunilor să aibă sediul în Bruxelles.

Italia. Planul Young se acceptă numai ca bază de tratative. Prin urmare Italia nu e impresionată de perfecția sau imperfecția acestei soluții americane, ci e mulțumită de el numai ca un prilej de discuțiuni. Pe Italia o interesează ceea ce va rezulta din tratative; natural, întru cât ceea ce va rezultat îi va conveni.

Franța. E aproape în întregime de acord cu Belgia. Acceptă planul Young, dorește o înțelegere definitivă și totală în privința datoriiilor germane fără drept de a mai fi revizuite, cu alte cuvinte, după planul Young să nu mai urmeze alt plan cum după planul Dawes a urmat planul Young. Franța se teme grozav — și pe drept — ca nu cumva Germania să zică peste câțiva ani: nu mai pot plăti atât cât a stabilit planul Young, și să i se micșoreze din nou suma de reparație, avându-se în vedere eventualitatea unei „aranjări” germano engleze (foarte posibilă de altfel în cel mai apropiat viitor).

Tot Franța mai cere mobilizarea, și internaționalizarea obligațiilor germane în materia reparațiilor ce le fixează planul Young.

Anglia. Insistă prin d. Snowden, sau d. Snowden cere în numele Angliei. — (dacă ar fi fost la putere un guvern liberal sau, mai ales, conservator, lucrurile ar fi luat altă turnură și conferința

ar fi izbuti sigur) — va să zică d. Snowden cere ca planul să fie acceptat parțial, în măsura în care el nu atinge interesele britanice. Cum Germania introduce sistemul plăților în natură, prin comenzi ce le furniza unor sate. ca de pildă România, Anglia nu acceptă acest sistem de plată, în natură. În deosebire de Belgia și de Franța, cere ca banca Internațională de Reparațiuni să aibă sediul în Londra. Temându-se totuși că această Bancă ar putea influența asupra Băncii Engleze, în sens de a-i micșora puterea pe piața internațională, Anglia mai cere ca drepturile Băncii internaționale să fie limitate. Or, tocmai această limitare nu convine Statelor-Unite, ne mai vorbind de Germania.

Germania. Profită și ridică pretenții politico-naționaliste. Acceptă planul Young — (în fond îi este indiferent după ce plan va plăti reparațiile, numai ca suma lor să fie cât mai împuținată) — cu condiția lichidării imediate a chestiunii renane, a basinului Saare și a mandatelor postbelice. Cum Germania nu are de gând să plătească tot ce e datorare să plătească, cere revizuirea și a acestui plan peste 10 ani. Banca Internațională de Reparațiuni trebuie să aibă sediul în Amsterdam, Zürich sau Basel.

România, Jugoslavia și Grecia. Resping planul Young, de oarece partea de reparațiuni ce o prevede, este prea mică în raport cu dreptele lor pretențiuni (și mai ales în raport cu dezastrul ce l'a provocat invazia germano-austriacă în România și Austria). În plus Jugoslavia, singură, cere să aibă un reprezentant al său în administrația Băncii de Reparațiuni.

Statele-Unite. Planul Young nu obligă cu nimic America. (Natural, fiindcă Statele-Unite sunt creditorul absolut al întregii Europe), micșorarea părții din reparații ce se cuvine Statelor-Unite trebuie să fie aprobată de Congresul american. Cu alte cuvinte, instanța supremă a rezoluțiilor la care va ajunge Conferința dela Haga — dacă va ajunge la vreo soluție adoptată de toate statele participante — este Congresul American, Constituanta acestui stat, care ar putea accepta sau nu rezul-

tatul Conferinței. Banca Internațională a reparațiilor poate avea sediul în Londra, dar Statele-Unite nu vor participa în ea. Asta înseamnă că forța financiară a Statelor-Unite își rezervă dreptul de liberă acțiune față de capitalul european, ori decât ori acesta pa căuta să lese din... subordonare, *adică din jug.*

Voi!ă!

Aș putea să mai explic de ce, de pildă, Franța are o altă poziție, vreau să spun, alte pretențiuni de cât cele engleze, față de planul Young. În treacăt amintesc și e bine să se rețină — că fie care din statele mari, Anglia, Franța, Italia și-au făcut socoteala în așa fel încât să se scape cât mai curând de datorile lor față de America numai din reparațiunile germane. Fiecare vrea să obțină cât mai mult posibil. De unde și proveni nedreptatea ce se face statelor mici — în deosebi României și Jugoslaviei.

Asta fiind situația, să vedem dacă vreun Dumnezeu va putea găsi formula de compromis, datorită căreia să nu se compromită Conferința dela Haga.

Congres de reclame la Berlin.

Camera de Comerți și de Industrie din Arad, face cunoscut, că „Congresul Mondial de Reclame” își va ține ședința sa comemorativă de 25 ani la Berlin între 11 și 15 August 1929. La acest congres, care va fi prezidat de fostul cancelar al Reichului Dr. Luther, vor participa afară de statele europene și delegații statelor transoceanice. Pentru congres care va evidenția însemnătatea reclamei în viața economică, se manifestă un viu interes în toate lumea.

Cetiți și răspândiți ziarul „Tribuna Nouă”

România, numărul de mai înainte al capiștilor a sporit, dar mai ales au sporit subvențiile de peste hotare.

Să dau aci câteva cifre spre acest scop, în deosebire de sumele sosite în scop de propagandă, cari nu se pot urmări.

De pildă, pentru capiștea baptistă dela Semlac, cu 13 suflete de sectari, au sosit dolari americani de 70.000 lei; La Răpsig, cu 20 suflete, 180.000 lei; la M. călaca, o comună de lângă orașul de reședință episcopescă, pentru 35 sectari, 300.000 lei; la Siclău, jumătate milion lei. Trebuie să reținem aci împrejurarea caracteristică, cum că toate aceste comune sunt din județul Aradului.

Să mai adăogăm aci, pentru completarea informației despre mijloacele financiare de propagandă ale sectelor, scandalul ieșit la iveală, de curând la Cluj unde Mileniștii — o sectă interzisă, numărând mult mai puțini adepți decât Baptismul — a avut la dispoziție milioane și milioane de lei în slujba propagandei lor.

Și fiindă, după cum se vede, în țara această oricui îi este permis să

facă orice rău fără frică de sancțiuni, în să vă mai comunic d-lor Senatori, încă o primejdie: cum începuse Baptismul încă de mai înainte cu câțiva ani să se organizeze financiar, prin bănci populare sătești. În această privință am surprins organizații de bănci populare în mai multe comune din județul Arad.

Am demascat acțiunea aceasta factorilor în drept, dar iarăși fără prea mult rezultat.

Avem însă conștiințe pozitive despre existența în județul Arad a unor bănci populare, constituite cu influență baptistă, și cu tendință baptistă.

D lor senatori, mă simt foarte jenat, pentru că nu pot să încetez de a vă molesta cu această recentă și dureroasă poveste a vieții noastre românești din Ardeal.

Biserica ortodoxă din Ardeal, incolțită de acest vrăjmaș al ființei noastre religioase și politice, care sunt sectele, a reacționat prin hotărârea dela 17 Octomvrie 1923 a congresului său mitropolitan, protestând împotriva acestei subminări și cerând guvernul

țării să urmărească cu atenție mișcarea sectară și mijloacele lor bănești.

Aș putea să înșir puternice ecouri din partea foarte multor organe de publicitate, chiar dintre cele politice, cari cereau în acești ani din urmă o grijă suficientă pentru izolarea primejdiei sectare. Deosebit de sugestiv și întemeiat scrie în această privință d. Nichifor Crainic („Curentul”, 20 Februarie 1928), prin competența doctrinară și de cunoscător al mișcării sectare din vremea serviciului său ca secretar general al cultelor. Nu vreau decât să subliniez două adevăruri pe care le spune d-sa: că propagandă sectară este pusă aproape exclusiv în legătură cu masele populare de țărani români, ușor de dus în rătăcire; și că Statul român trebuie să îndrăznească a privi în față această primejdie națională.

Care nu ne fu însă mirarea când, de curând, am constatat, că în locul sancțiunilor cuvenite acestor turburători ai ordinii sociale, Onoratul guvern a aflat de bine să recunoască baptismul și prin aceasta să încurajeze sectele în opera lor distructivă. Și atunci — abstrăgând de ceace

credem noi, ca bisericani ori în calitate de oameni politici, iată cum se prezintă chestiunea în opinia publică a ținutului Aradului, unde baptismul și toate sectele au dovedit îndrăzneala cea mai mare.

La Episcopie a intrat adică un raport, acum decurând dela un preot ortodox, care ne spune că baptiștii, după recunoșterea lor recentă, au deschis cu forța capiștea lor din Jermata, care era închisă de autorități pentru neconținutele certe ce existau acolo între baptiști. Preotul ne spune, că baptiștul Rus lova dela Ineu striga în gura mare, că autoritățile românești nu merită nici o atențiune, ci numai eglezii și americanii, pentru că el au făcut România Mare și ei vor să o conducă. Orice comentariu este absolut de prisos iar preotul, tlmăcind durerea și îngrijorarea sa, cari sunt și ale altora, adăogă: „Mult a stricat guvernul prin recunoșterea statutelor lor (ale baptiștilor). A încurajat elementele distructive și a înăbușit năzuințele, aspirațiunile și nădeșdile celor buni, cari ar jertfi totul pentru neam și lege”.

Administrația financiară Arad.

No. 32226 din 23 Iulie 1929.

Administrația financiară Arad a primit dispozițiunea referitor la încasarea sporului de 10%, asupra taxelor de timbru și impozitele proporționale și o dăm mai jos în întregime pentru onor. noștri cetitori.

Primind ordinul telegrafic No. 191.718 din 22 Iulie 1929 al Min. de Finanțe prin cari ni se face cunoscut că taxele de timbru și impozitele proporționale și progresive succesului prin legea votată de corporile leguitoare promulgată în Monitorul Oficial No. 159 bis cu începere de la 22 Iulie 1929 se sporesc cu 10% în așa fel că la calculul acestor 10% să se cuprindă și sporul de 20% prevăzut prin legea din 1 Ianuarie 1929.

Pentru a aplica buna interpretare acestei legi de nou spor și pentru a nu da greșeli la calcularea sumelor ce urmează să le taxați în viitor vă dăm unele exemple astfel cum urmează:

1. Toate cererile și declarațiile cari până acum au fost timbrate cu 10 Lei, în viitor *se vor timbra cu 11 Lei.*

2. Certificatele eliberate de diferite autorități cari până acum au fost timbrate cu 12 Lei, în viitor *se vor timbra cu 13 Lei 50 bani*, aici trebuia să vă atreagem atențiunea că noul spor de 10% asupra taxei veche de 12 Lei ar fi numai de 1 Leu 20 bani care trebuie să fie rotunjit la 1 Leu 50 bani, deci taxa timbrului a unui certificat este de 13 Lei 50.

3. Timbrarea registrelor jurnal și inventare cari după legea în vigoare art. 4 § 19 au fost timbrate pro filă câte 3 Lei plus primul spor de 20%, adică cu 3 Lei 60 rotunjit la 4 Lei să taxeze în viitor aplicând 10% nu la 3 Lei 60 ci la suma rotunjită la 4 Lei, astfel pentru fiecare filă se va socoti încă 40 bani, care urmează să fie rotunjit la 50 bani și așa taxa timbrului unei file va fi de 4 Lei 50.

4. Chitanțele enumerate la art. 4 § 20 din legea în vigoare și cari până în prezent au fost timbrate după valori cu taxele prevăzute de lege plus sporul 20% se vor timbra încă cu un spor de 10%.

De exemplu o chitanță cu valoare între 100—10.000 Lei se va timbra astfel:

Taxa de timbru conform legeLei 2. 6,

primul spor de 20% rotunjit la 50 bani „ 50.

Total Lei 2.50 la care calculând sporul nouă de 10% ar da o sumă de

25 bani, care împreună cu suma de Lei 2.50 ar face Lei 2.75, totuși nu se timbrează cu Lei 2.75, ci trebuie *rotunjit la 3 Lei.*

Vă reamintim că tot ce să timbrează conform art. 4813. din legea timbrului, fracțiunile taxelor rezultate prin calculele de mai sus sub 50 bani vor fi rotunzite la 50 bani, iar fracțiunile ce trec peste 50 bani, vor fi rotunzite la un Leu întreg, aceste rotunjiri nu se aplică la impozitele proporționale și progresive prevăzute la art. 14 și celelalte pentru cari vă dăm la fel unele exemple astfel cum trebuie să procedați:

Luăm un caz de vânzare și cumpărare cere conform legii s'a taxat până acum cu 6% plus 20% spor adică de 7.2% și o presupunem că un imobil vândut reprezintă după contract o valoare de 125.000 Lei impozit proporțional va fi următorul:

125.000 cu 7.20% Impozit proporțional Lei 9.000.
la care se va calcula și noul spor de 10% care făcând suma de 9000.
totalul impozitului va fi Lei 9.900

Deci cota impozitului proporțional la vânzări și cumpărări de imobile va fi 7.92% care se aplică asupra prețului de vânzare și cumpărare.

La vânzări de bunuri mobile cota impozitului proporțional de 2.4% cât a fost până acum se majorează la 2.64%.

Cambiiile la art. 14. § 4. al căror cota a fost 0.30% și respective 0.60% majorându-se cu 10% va fi în viitor de 0.33%, respective 0.66%.

Impozitul proporțional la acțiuni prevăzut de art. 14 § 1 care a fost 1.2% să majorează tot cu 10% și va fi de 1.32%.

Impozitul la facturi de mărfuri între comercianți și industriași prevăzut în art. 14 § 13 care a fost 0.12% va fi 0.14%.

Impozitul proporțional la acte de anticreză și acte de ipotecă prevăzut de art. 15. § 1. al căror cotă era de 1.44% prin majorarea cu 10% va fi de 1.59%.

Aci v'am arătat în general unele exemple pentru o mai ușoară interpretare, cunoscând că taxele de timbru impozitele proporționale calculate în trecut cu toate sporurile sunt majorate azi încă cu 10%.

Administrator financiar,

Caba

Șeful secției,
Dejbukot

Dată fiind notorietatea acestor stări de lucruri pe cari le-am denunțat în sarcina baptismlui, trebuie să adăog o lumurire; că anarhia baptistă se generalizează tot mai mult, dar tot atunci baptismlul se fărâmițează în alte secte, ca pentecostaliștii și spiritiștii, cari prezintă simptome de grave turburări de ordin psihic. Și atunci ne întrebăm, cu drept cuvânt: cu cine stăm de vorbă din partea baptismlui, când el se fărâmițează psihicește și se pulverizează sub raport social?

Și dacă am ținea seamă și de acel moment, că examinat Baptismlul din punct de vedere al legalității sau ilegalității trecerilor, el s'ar reduce la un maximum de vre-o 1000—2000 de suflete, atunci apare evident, că s'a făcut o mare greșeală în politica religioasă a Statului român, când pe acești vântură-țară l-a luat stăpânirea politică în serios, li-a acordat libertatea de progandă și de învățare, în loc de a înfunda temnița cu el. În cazul dat nu mai este vorba de o jignire a libertății de conștiință, ci de apărarea țării în fața unei anarhii, care pleacă dela desordinea în cele mo-

rale, pentru a sfârși cu anarhia în vlașa de Stat.

Eu socotesc d-lor senatori, că ar fi mult mai just și mai bine, ca legea cultelor să nu încadreze Baptismlul, nici în forma propusă de comitetul delegațiilor noastre, decât numai după ce va fi constat, prin o statistică oficială: câți baptiști avem în țară și câți din aceia întrunesc condițiile de legalitate cu privire la trecerea lor la baptisml?

Altmintreii făcând, foarte mai tem, că tocmai noi am dat prilej să se acrediteze părerea între baptiști — și mai apoi și între celelalte secte, ce ne-au năpădit și ne năpădesc sistematic — că prea am fi slabi și neprevăzători, și că în această țară pot să se obțină drepturi mai ușor prin îndrăzneală nerușinată decât prin respectul civic al legilor și prin iubirea de ordin.

(Va urma)

Tara este guvernată de un ticălos!

Cu toate că telefonul „Ordinei“ nu este legat cu acela al d-lui Iuliu Maniu, așa cum este al directorului nostru cu Siguranța generală, întâmplarea a făcut s'auzim în ziua de 16 Iulie o convorbire între președintele consiliului de miniștri și vice-președintele Camerei, d. Pompiliu Ionițescu. Cel dintâi îl admonestă pe cel de-al doilea că nu introdusese, încă, la tribunal acțiunile de daune ale muncitorilor din Valea Jiului contra colonelului Schipor. Și, înainte de-a se termina convorbirea d. Maniu ținea să recomande subalternului său politic, de-a nu uita să cheme în garanție Ministerele de război și Interne

Ocupațiile de tot felul făcuseră să lăsăm necercetată chestiunea ce enervase atât de mult pe șeful guvernului, și poate că nici nu ne-am mai fi adus aminte de ea dacă nu se întâmpla măcelul dela Lupeni, cari ne-a reamintit de ciudata convorbire telefonică.

Unul din reporterii „Ordinei“, însărcinat, în grabă, să cerceteze, dacă d. P. Ionițescu a introdus la Trib. Ilfov acțiuni în numele unor locuitori din Petroșani și Lupeni, ne-a adus amănuntul, că, pe ziua de 17 Iulie, au fost înregistrate și repartizate în secțiunile 83 de plângeri contra colonelului Schipor, cu diferite despăgubiri materiale, pentru cari, sunt chemate în garanție, cele două ministere: de război și de interne.

Am semnalat faptul — mărturisim cu destulă timiditate — fiindcă, deși unul din redactorii noștri surprinsese o convorbire la telefon, iar reporterul consultase condica registraturii generale a Tribunalului, refuzăm, totuși, să credem, că s'a putut găsi un prim ministru atât de inconștient, încât să îndemne pe niște muncitori, și pe agitatorii lor, **vinovați rebeliune**, să acționeze Statul în judecată și să ceară ministerului de război, alături de cel de interne, despăgubiri în sumă de câteva milioane.

Am formulat o simplă întrebare, la început, și am așteptat o lămurire oficială.

Deși au trecut 5 zile, nu ni s'a dat nici un răspuns. În acest timp am cerut și obținut, dela câteși 4 secțiuni ale tribunalului Ilfov, copii legalizate după reclamațiile muncitorilor și instigatorilor de pe Valea Jiului.

Optzeci și trei de indivizi, tovarăși politici de-al d-lui Maniu și muncitori întregimenți în sindicatul galben al sinistrului instigator Munteanu — cel care a provocat acum în urmă dezastrul dela Lupeni — cer condamnarea colonelului Schipor cu închisoare, și a ministerelor de război și interne pentru despăgubiri materiale, fiindcă cu ocazia potolirii unei rebeliuni, unul din el ar fi fost arestați ilegal, iar alții bătuți.

Vom cita câteva din reclamații, cu sumele de despăgubiri cerute: Valeriu

Mărzea, azi deputat majoritar, reclamă, că, în ziua când a luat cu asalt comandamentul jandarmeriei dela Petroșani, trăgând cu revolverul asupra malorului Roman, ar fi fost arestat ilegal. Pentru aceasta cere o despăgubire de 700.000 lei; Farcaș Lăzăr, unul din capi rebeliunii de azi dela Lupeni, pretinde 60.000 lei, fiindcă ar fi fost reținut cu forța să nu se ducă la Adunarea dela Alba Iulia; P. Szalkay, comunist, cere 200.000 lei, fiindcă spre a nu fi arestat, tot cu ocazia intrării dela Alba Iulia a trebuit să se ascundă în casa d-lui Birtalon, ginerile d-lui St. Ciceo Popp; Ion Bodroc, comunist, reclamă 550.000 lei pentru arestare ilegală; Vărtop Avram, reclamă 349.000 lei; Andrei Drăghici, se mulțumește cu 430.000 lei; frații Ion și Petre Miriuță, cer câte 560.000 lei, iar Vasile Lucaci, actual revizor școlar și tovarăș al prefectului Rozvan, pretinde 500.000 lei, cu toate, că, în rebeliunea de acum un an, dela Petroșani, se afla în fruntea răsculațiilor, iar soția lui, diriginta a oficiului, postal, a tăiat firele telegrafice și telefonice în momentul când a fost atacată jandarmeria, spre a nu se putea cere ajutoare militare de la Deva. Cellalți 14 de petiționari sunt toți muncitori dela Petroșani și Lupeni, actuali capi ai nenorocirei sângeroase întâmplare dăunăzi și fie care din ei cer despăgubiri între 50 mii și 500 mii lei.

Suma toată cerută ca despăgubire ministerului de război și cel de interne, se ridică până la aproape 20 milioane.

Și, cel care a pus la cale reclamațiile nu este altcineva de cât președintele consiliului de miniștri!

Pentru aceasta am spus dăunăzi că d. Iuliu Maniu este autorul moral al măcelului dela Lupeni.

Tot pentru aceasta declarăm azi că țara este guvernată de un ticălos.

ORDINEA.

Băile Șimay

Bae de înot și de soare

deschis pt. femei Marți toată ziua și Vineri d. a. Pentru bărbați liber în fiecare zi înainte de amiază cu excepția zilelor de Duminică și Marți.

Ștrandul deschis

Lunea și Jola între orele 5. 8 p. m.

Aviz.

Legitimațiile târgului de mostre din Viena se găsesc la Camera de Comerț și de Industrie din Arad. Costul lei 170. bucata. În baza legitimației se poate călători în timpul 12 August - 27 Sept. fără viză în Austria, cu o reducere de 25% pe C. F. Austriace 50% reducere la întoarcere pe C. F. R., iar pe C. F. Ungare în timpul 27 Aug. - 13 Sept. cu biletul scos pe o clasă inferioară pe una superioară. Legitimația pentru C. F. Ungare separat lei 14. Târgul de mostre va avea loc la 1 - 7 Septembrie.

CREMA DE FAȚĂ

„MARGIT“

De vânzare pretutîndeni

ULTIMA ORĂ.

Apropiata prăbușire a regimului Maniu

Citim în „Ordinea“

A trecut mai bine de o săptămână dela săngerousul episod dela Lupeni — și măcelarii regimului n'au dat nici un semn de viață. Mulțumindu-se că presa „Independentă“ a acordat dintru început binevoitorul ei concurs pentru a găsi pe vinovați fie în rândurile armatei, fie în rândurile acelor ce au pus în valoare o avuție națională, guvernul nu a dat nici o lămurire. Dacă în loc de ostașii țării ar fi fost „voinicii partidului“ și în loc de capitaliști români, erau „aventurierii internaționali“ cu care are legătură actualul regim — ne întrebăm ce vinovați mai putea găsi independenta presă a guvernului.

D. RĂDUCANU VORBEȘTE

Mai bine informat decât această presă d. Răducanu cunoaște pe cioclii dela Lupeni. A trebuit însă ca să aștepte zece zile până să se hotărăscă a vorbi. Atacat de aceiași presă din prima zi — pentru că a doua zi să-l scoată și pe d-sa basma curată, atacat de ministrul de interne cât și de ajutorul acestuia — ce-l vânează portofoliul, — l-a trebuit mai mult decât sfatul unei nopți pentru a articula trel fraze. Măine, d-sa va face declarații presei.

VINA GUVERNULUI

D. Răducanu — a cărui vină este incontestabilă — mărturisește și vina guvernului. Oamenii regimului în frunte cu prefectul de Hunedoara sunt autorii măcelului din Lupeni.

Pentru a căuta însă pe autorii morali trebuie să ne ridicăm până pe banca ministerială în rândurile căreia vom găsi pe adevărații măcelari. Nu mai e un secret pentru nimeni și acest adevăr nu-l ascunde nici d. Răducanu.

De astfel nu mai are nici un interes. Acuzat de colegii săi, părăsit și izolat de șeful guvernului și sprijinindu-se numai pe „tărăniștii“ regimului — dar nu se știe până în ce măsură — s'a hotărât să mărturisească. Spovedania sa postumă va fi de aceea un act la adresa guvernului.

...ȘI VINA LUI DUMNEZEU

Mai caraghioasă dar și mai cinică este atitudinea guvernului. În urma indicațiilor primite dela d. Maniu — d. I. Popp — a întocmit „raportul oficial de anchetă dela Lupeni“ care stabilește că administrația nu are nici o vină. Prefectul Rosvany a lucrat cu asentimentul și după indicațiile ministerului de interne și d. Vaida ca și Papa dela Roma, nu poate greși.

Organele ministerului muncii cât și personal d. Răducanu — nu sunt vinovați — căci „nu trebuie să se se agraveze existentul conflict din guvern“. Fapt extraordinar — pentru presa independentă — d. Popp găsește că nici armata nu-i vinovată, căci a fost în legitimă apărare. Deci vina e numai fatalitatea. Fatalitatea ce va urmări actualul guvern până ce se va prăbuși. Cea mai bună dovadă a „armoniei“ din guvern sunt „ambele trei atitudini“ — cum ar spune „ardeleanul“ d. De Re — a presei guvernamentale, a ministrului muncii și a raportului de anchetă.

E primul semn că regimul își trăește ultimele clipe de „fericită guvernare“.

230 de legi într'o sesiune!

Citim în „Glasul Bucovinei“:

Parlamentul actual într'o singură sesiune a fabricat 230 de legi. Este un record de fecunditate, înaintea căreia țara trebuie să cadă... în indignare, pentru că nu este admisibil ca un stat să fie bine guvernat când a putut să se fabrice 230 de legi într'o singură sesiune.

Dacă am socoti numărul articolelor, am vedea că s'au votat pe fiecare zi câteva sute de articole! Ce seriozitate poate inspira o atare fabricație de legi? Ce încredere poate avea cineva în conștiințiositatea celor ce au votat aceste legi când omește ar fi fost imposibil a le fi studiat pe îndelete?

Legile făcute de un Parlament, compus din majoritarii cu demisiile în alb; făcute cu falsă numărătoare de voturi — cum arăta un majoritar în plină ședință; — legile făcute la comandă și fără discuție, nu pot să aibă autoritatea de-a fi aplicate și nici nu pot pretinde a fi lăsate să dăinuiască. Sunt atinse de un vițiu originar care le va face să treacă curând în arhivele statului! — păstrându-se ca documente ale unei guvernări democratice.

Grant responsabil: FLOREA MOT

Sub regimul democratic al d-lui Maniu

D. dr. N. Lupu arestat pe Valea Jiului

D. dr. N. Lupu însoțit de d. deputat Pohatză și d-nii Brudariu, Mavrodin, Florea Florea și Procopovici, — aflându-se în propagandă electorală, în vederea alegerii unui loc de deputat în jud. Hunedoara, — au venit azi pe Valea Jiului.

Ajungând în com. Păușan primarul comunei, Iosti Belea, ajutat de 4 grăniceri, a oprit pe d. dr. N. Lupu și însoțitorii d-sale să-și continue propaganda. La protestul d-lui dr. Lupu, d. primar i-a declarat arestați, amenințându-i cu împușcarea în mijlocul drumului.

Noii amănunte

Din informațiile ce deținem din cercările lupiste lucrurile s'au petrecut astfel. În comuna Pău-

șan, dintre Vulcan și Lupeni, primarul — girat. un anume Belea, întovărășit fiind de trei soldați grăniceri, a oprit automobilele, în care se aflau d-rul Lupu și partizanii săi politici dr. Pohoață, deputat, I. Florea, A. Mavrodin, ing. O. Livezeanu, cerându-le să se lase percheziti-onați și să predea toate manifestele electorale ce ar avea asupra lor.

D. dr. Lupu opunându-se primarul a dat ordin grănicerilor să încarce armele și să le îndrepte asupra lupiștilor. Soldații s'au executat și au ținut în mijlocul șoselei timp de trei ore, cu arma la ochi pe d. dr. Lupu și tovarășii d-sale.

Izbucnirea războiului ruso-chinez.

Ciocnire Intre Ruși și Chinezi.

Mukden, 15 (telegr. part). — Guvernatorul provincial Kirin anunță, că trupele generalului Chiang Cio Ling s'au ciocnit cu trupele ruse. Un detașament de marinari chinezi din Shanghai a ocupat două orașele dela granița rusă.

Înainte începerii Războiului

Landra, 15. (Rador). — Patruzeci de funcționari sovietici din administrația căilor ferate arestați la Charbin de autoritățile chineze au declarat greva foamei pe motiv că sunt deținuți de peste zece săptămâni, fără ca să fie judecați.

Berlin, 15 (Telegramă particulară). — După știrile răspândite de guvernul sovietic, trupele rusești, sub comanda generalului Galen, sunt gata să pornească

împotriva chinezilor. Trupele se află în imediata epropiere a frontierei chineze.

Știrile sosite din Shanghai, ziarului „Times“ anunță că generalul Galen, comandantul trupelor rusești la granița chineză, este de fapt generalul Blucher, un descendent al cunoscutului general prusian Blucher, învingătorul dela Waterloo, care în 1927 a intrat în armata sovietică.

Banca sovietică din Shanghai a lichidat, iar mobilierul său se vinde licitație. Sucursalele din Peking și Tientsin ale Băncii sovietice au făcut la fel.

China nu cedează

Nanking, 16 (Rador). Unul din conducătorii guvernului naționalist a declarat că republica chineză își păstrează și mai departe atitudinea sa fermă și nu are să cedeze pretențiilor sovietice.

Mari fraude la administrația C. F. R. din Arad.

Intâmplarea a făcut ca ancheta d-lui Velicu inspector general, la administrația C. F. R. din Timișoara și Arad să ducă la rezultate senzaționale. O bandă organizată de funcționari minoritari opera de multă vreme la C. F. falsificând listele de plată pe cari apoi le încasau de repetite ori. Printre cei arestați nu este decât un singur român, șeful casieriei Fofiu Coriolan care este o victimă a manoperelor autorului principal Müller Eduard.

Au fost arestați până în prezent: Müller E, Liszka Pavel, Márkus István, Csányi, Czisar Alles, Balog și Becker fiind implicați în această scandalosă afacere.

Toți cei arestați sunt cunoscuți publicului arădan prin neîntreruptele chefuri pe cari le făceau din banii delapidati.

După calculele aproximative administrația C. F. R. a fost păgubite cu circa 30 milioane.

Ancheta continuă. În numărul viitor al ziarului nostru vom reveni cu amănunte senzaționale.

Tiparul Tipografiei Diecezane, Arad